

8.2.2022

EOAK/852/2022

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

ASIA: VNS 10/2021 vp, Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt eduskunnan oikeusasiamieheltä asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa yllä mainitusta valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisesta selonteosta.

Esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavaa.

1 Yleistä

1.1 Selonteon keskeiset painotukset

Valtioneuvosto hyväksyi 9. joulukuuta 2021 valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisen selonteon (jäljempänä selonteko), joka yhdessä perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman kanssa muodostaa valtioneuvoston toimintaa ohjaavan kokonaisuuden.

Selonteko perustuu perustuslain 1 §:ään, jonka 1 momentin mukaan Suomen valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Säännöksen 3 momentin mukaan Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi. Suomi on Euroopan unionin jäsen. (4.11.2011/1112)

Selonteon erityisinä teemoina painottuvat toiminta ihmisoikeuksien täytäntöönpanon edistämiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi (luku 4) sekä yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja osallistumisoikeuksien vahvistamiseksi (luku 5). Lisäksi selonteko painottaa kestävän kehityksen, ilmastomuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden puolustamisen (luku 6) sekä digitalisaation ja tiedonvälityksen (luku 7) perus- ja ihmisoikeuslottuvuuksia. Selonteko sisältää perus- ja ihmisoikeuspoliittisia linjauksia Suomen tavoitteista kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä EU:ssa.

Olen selonteon valmistelusta vastanneelle ulkoministeriölle antamassani aiemmassa lausunnossa (24.6.2020, EOAK/3845/2020) todennut muun ohella, että Suomen toimissa oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi tulisi entistä

vahvemmin painottaa oikeusvaltion perustaan kuuluvan, että oikeusvaltio tukee riippumattoman tuomioistuinlaitoksen lisäksi riippumattoman oikeusasiamiesinstituution ja YK:n Pariisin periaatteiden mukaisesti järjestetyn kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamista ja toimintaedellytyksiä.

Katsoin myös, että kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien kokonaisuudessa olisi aiheellista pohtia alkuperäiskansan oikeuksiin liittyviä kysymyksiä (saamelaiset ja saamelaisten elinkeinojen kehittämisedellytykset) sekä selvittää, mikä on valtion rooli suhteessa kunnalliseen itsehallintoon saamelaisten kotiseutualueella esim. maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä.

Pidän tärkeänä, että selonteko tähdentää viranomaisten perus- ja ihmisoikeusosaamisen sekä laillisuusvalvojen toiminnan merkitystä ja voimavarojen turvaamista perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseksi.

1.2 Oikeusasiamiehen tehtävät ja toiminta

Eduskunnan oikeusasiamies valvoo viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien toiminnan laillisuutta ja perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Oikeusasiamies on myös YK:n kidutuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan mukainen kansallinen valvontaelin (OPCAT), jonka tehtävänä on tehdä tarkastuksia paikkoihin, joissa pidetään vapautensa menettäneitä henkilöitä.

Oikeusasiamies on yhdessä Ihmisoikeuskeskuksen ja sen ihmisoikeusvaltuuskunnan kanssa riippumaton kansallinen rakenne, jonka tehtävänä on YK:n vammaisyleissopimuksen (CRPD) täytäntöönpanon edistäminen, suojelu ja seuranta. Suomen kansallisen ihmisoikeusinstituution eli oikeusasiamiehen, Ihmisoikeuskeskuksen ja sen valtuuskunnan yhteisen toiminnallisen strategian keskeisenä tavoitteena on lisätä tietoisuutta, ymmärrystä ja osaamista perus- ja ihmisoikeuksista. Erillisenä tavoitteena on edistää YK:n ihmisoikeuskasvatusta koskevan julistuksen mukaista ihmisoikeuskasvatusta ja -koulutusta sekä koulutusta perusoikeuksista.

Lapsen oikeuksien valvonta on yksi oikeusasiamiehen kanslian laillisuusvalvonnan painopistealueista. Eduskunnan oikeusasiamies ja lapsiasiavaltuutettu muodostavat yhdessä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen (LOS) mukaisen riippumattoman kansallisen valvonnan ja seurannan.

Opetusta ja koulutusta koskevan asiaryhmän laillisuusvalvonnassa painottuvat oikeusturvan ja hyvän hallinnon lisäksi haavoittuvassa asemassa olevien, vammaisten ja muiden tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten asema ja oikeudet. Temaattisesti asiaryhmässä vuosittain toistuvat kysymykset liittyvät muun muassa oppimisen tukeen, kurinpitoon ja työrauhaan, puutteisiin opiskeluympäristön turvallisuudessa sekä hallintomenettelyssä ja päätöksenteossa (oikeusturvassa) sekä ongelmiin kodin ja koulun yhteistyössä.

Kanteluiden tutkimisen ja tarkastustoiminnan ohella oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on pyritty erilaisin yhteistyöhankkein toimi-

maan opetustoimen perus- ja ihmisoikeusosaamisen edistämiseksi (ks. SiVL 23/2021 vp ja SiVL 2/2021 vp).

2 Havaintoja sivistysvaliokunnan toimialan asioista selonteossa

Yleisesti totean, että sivistykselliset oikeudet (mukaan lukien kielelliset oikeudet) perus- ja ihmisoikeutena jäävät selonteossa varsin vähäiselle käsittelylle. Pidän tätä jossain määrin selonteon puutteena, ottaen huomioon sivistyksellisten oikeuksien mahdollisimman täysimääräisen toteutumisen keskeisen merkityksen muiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiselle.

Tässä lausunnossani arvioin selontekoa erityisesti varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen näkökulmasta oikeusasiamiehen lailisuusvalvontahavaintojen perusteella.

4 Tavoitteena ihmisoikeuksien täytäntöönpano ja vahvistuva oikeusvaltiokehitys

Luvussa on - perustellusti - tuotu Suomen vahvuuksina esiin muun muassa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon korkea taso sekä muun muassa kaikille lapsille ja nuorille tarjolla oleva laadukas koulutus sekä korkea luottamus demokraattisiin instituutioihin sekä viranomaistoimintaan. Mielestäni selonteossa olisi ollut perusteltua enemmän myös kiinnittää huomiota niihin (osin edellä kohdassa 1.2 kuvattuihin) haasteisiin ja ongelmiin, jotka saattavat vaarantaa erityisesti lasten ja nuorten sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen ja yhdenvertaisen oikeuden opetukseen, koulutukseen sekä kasvun ja oppimisen tukeen.

Eduskunnan oikeusasiamiehen toimintakertomuksessa vuodelta 2020¹ on yhdeksi kymmenestä keskeisestä suomalaisesta perus ja ihmisoikeusongelmasta katsottu, että viranomaisten tietoisuus perus- ja ihmisoikeuksista on joskus puutteellista, eikä niiden toteutumiseen ja edistämiseen aina kiinnitetä riittävästi huomiota. Perus- ja ihmisoikeuksia koskevaa koulutusta ja kasvatusta ei järjestetä riittävästi, vaikka myönteistäkin kehitystä on tapahtunut. Myös perus- ja ihmisoikeusloukkausten hyvittämisen säädöspohja on vajavainen.

Perus- ja ihmisoikeuksien mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen eri kasvatus- ja koulutusasteilla edellyttääkin myös kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämistä. Viranomaisen toiminnan lähtökohtana tulee olla lapsen oikeuksien turvaaminen, mikä edellyttää osaltaan riittävästi tietoa perus- ja ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä käytännössä.

Tässä yhteydessä kiinnitän myös huomiota lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisen tärkeyteen merkitykseen niin päätöksenteossa kuin lainsäädäntöratkaisuja kehitettäessäkin.

¹ https://www.oikeusasiamies.fi/documents/20184/42383/2020-fi/b5bc6780-d9cd-41a7-adb6-2f0a5dc29b5f_.s.158

Selonteon mukaan (s. 33) valtioneuvosto sitoutuu vahvistamaan lainvalmistelijoiden osaamista perus- ja ihmisoikeuksista ja arvioimaan säädösehdotusten olennaiset perus- ja ihmisoikeusvaikutukset. Edelleen selonteon mukaan perus- ja ihmisoikeuksien tuntemusta eri viranomaisissa tulee lisätä, erityisesti taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien täytäntöönpanossa. Pidänkin tätä hyvin perusteltuna.

Kuten selonteossa (s. 32) on todettu, turvallinen oikeusvaltio edellyttää perus- ja ihmisoikeuksien ja oikeusturvan yhdenvertaista toteutumista sekä hyvien väestösuhteiden, osallisuuden ja osallistumisoikeuksien vahvistamista. Tiedon lisääminen ja huomion kiinnittäminen eri kieli- ja kulttuuriryhmien asemaan ja tarpeisiin (mukaan lukien romanikielisten, saamenkielisten ja viittomakielisten henkilöiden koulutuspolkujen vahvistaminen) on oleellisen tärkeää yhdenvertaisuutta ja osallisuutta edistettäessä. Pidän myös tärkeänä, että Suomessa toteutetaan saamelaisten totuus- ja sovintokomissio (s. 56 ja <https://vnk.fi/saamelaisten-totuus-ja-sovintokomissio>), jonka työn tavoitteena on muun ohella tunnistaa ja arvioida saamelaisen kokemaa historiallista ja nykyistä syrjintää, edistää saamelaisten mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä vahvistamaan saamelaisuuden ja saamelaiskulttuurin tuntemusta valtaväestön keskuudessa.

Selonteossa todetaan, että Suomi edistää johdonmukaisesti, aktiivisesti ja näkyvästi alkuperäiskansojen oikeuksia, mukaan lukien osallistumisoikeutta heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. Saamelaiskäräjille syyskuussa 2021 suorittamallani tarkastuksella ilmeni saamelaiskäräjien taholta koettavan, että neuvottelumenettelyt valtion ja kuntien viranomaisten kanssa ovat luonteeltaan neuvottelujen sijasta pikemminkin kuulemistilaisuuksia. Olen ottanut selvitettäväkseni, miten saamelaisten osallistumisoikeudet otetaan huomioon viranomaistoiminnassa.

Todettakoon, että oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on havaintona noussut myös esiin, että Yleisradion saamenkielisen ohjelmatuotannon resurssit ovat pienet ja esimerkiksi omasta lastenohjelmien tuotannosta on jouduttu luopumaan, vaikka juuri lapsille suunnatuilla ohjelmilla olisi merkittävä rooli lasten oman kulttuuri-identiteetin muodostamisessa ja ylläpitämisessä. On selvää, että saamenkielisillä ohjelmilla ja saamelaisten asioita käsittelevillä uutislähetyksillä ja niiden lähetysajalla on suuri merkitys myös tietoisuuden lisäämiseen valtaväestön parissa saamelaisasioissa (ks. myös aiempi ratkaisuni 11.12.2012, dnro 3709/2/10). Tarvetta olisi myös muille kuin yhteis-pohjoismaisille uutistuotannoille.

Koronaviruspandemia on pitkittyessään vaikuttanut merkittäväällä tavalla lasten ja nuorten hyvinvointiin ja heidän oikeuksiensa toteutumiseen kaikilla kasvatus- ja koulutusasteilla niin Suomessa kuin muual-

lakin maailmassa. On tärkeää, että selonteossa nostetaan esiin, kuinka etäopetus on heikentänyt monien nuorten oppimisedellytyksiä ja kuinka sen arvioidaan kasvattavan koulutuksellista eriarvoisuutta.

5 Yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja osallistumisoikeuksien vahvistaminen toiminnan painopisteenä

Selonteossa tähdennetään yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallistumisoikeuksien vahvistamista. Selonteossa todetaan (s.48) oikeuden kulttuuriin ja sivistykseen olevan perus- ja ihmisoikeus, joiden toteutumista Suomessa julkinen valta tukee muun muassa tarjoamalla alueellisesti kattavia, esteettömiä ja saavutettavia sekä sisällöllisesti monipuolisia opetus-, kirjasto- ja kulttuuripalveluita sekä tukemalla mahdollisuuksia taiteelle, luovalle toiminnalle ja kulttuuriperinnön säilyttämiselle. Edelleen selonteon mukaan (s.49) kielellisten oikeuksien käytännön toteutumisessa on yhä haasteita. Myös viittomakieliset ovat kieli- ja kulttuuriryhmä, jonka osallistumismahdollisuudet tulee turvata.

Vuoden 2021 aikana astui voimaan uusi oppivelvollisuuslaki (1214/202). Eduskunta hyväksyi varhaiskasvatustilain muutoksen (1183/2021) lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen sekä muutti oppilas- ja opiskelijahuoltolakia säätämällä sitovasti koulukuraattori- ja koulupsykologitoituksesta toiselle asteelle (1146/2021). Osana hallituksen kiusaamisen vastaista toimenpideohjelmää eduskunnalle annettiin hallituksen esitys (HE 127/2021 vp) perusopetuslain ym. muuttamiseksi muun ohella kiusaamisen vastaista keinovalikoimaa vahvistamalla. Esitys on edelleen eduskunnassa käsiteltävänä.

Näiden lainsäädäntömuutosten tai -esitysten voi osaltaan katsoa kytkeytyvän Suomea sitoviin sivistyksellisiin oikeuksiin, yhdenvertaisuuden turvaamista ja vammaisten lasten oikeuksien turvaamista edellyttäviin ihmisoikeussopimusmääräyksiin ja vahvistavan sopimusten toimeenpanoa Suomessa. Totean kuitenkin seuraavan.

Oikeusasiamiehen toiminnassa on toistuvasti kiinnitetty huomiota erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten varhaiskasvatusoikeuteen ja viittomakielisten lasten oikeuteen saada varhaiskasvatusta äidinkielellään (viimeksi 1.6.2021, EOAK/3159/2021).

Hyväksyessään varhaiskasvatustilain kokonaisuudistuksen eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 67/2018 vp), että valtioneuvosto ryhtyy toimiin siten, että viittomakielisten oikeus saada varhaiskasvatusta omalla äidinkielellään turvataan. Sivistysvaliokunta on edelleen kiirehtinyt (SiVM 14/2021, HE 148/2021 vp) viittomakielisten lasten oikeuksien toteutumista koskevan lakiesityksen tuomista eduskuntaan mahdollisimman pian ja painottanut huomioimaan erityisesti suomenruotsalainen viittomakieli.

Hyväksyessään esityksen varhaiskasvatustilain muuttamisesta eduskunta edellytti (EV 43/2019 vp), että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää varhaiskasvatustilain 6 §:n 3 momentin tarkoittamien lasten, esimerkiksi turvapaikan-

hakijalasten, varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaisen turvaamisen sekä nauttavan elämän perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.

Apulaisoikeusasiamies Pölönen katsoi edellä sanotussa lausunnossaan (1.6.2021, EOAK/3159/2021) opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatusturvalain muuttamisesta) muun ohella, että varhaiskasvatusturvalaista tulisi riittävän yksiselitteisesti ilmetä kunnan velvollisuus turvata ja järjestää kunnassa oleskelevalle (esimerkiksi kuntaan yksityisesti sijoitetulle tai kansainvälistä suojelua hakevalle) lapselle varhaiskasvatusta samoin perustein kuin muillekin lapsille.

Oikeusasiamiehen viimeaikaisessa laillisuusvalvonnassa on noussut muun ohella esiin puutteita ruotsinkielisten varhaiskasvatuspalvelujen saatavuudessa.

Oikeusasiamies Jääskeläinen arvioi ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestämistä kaksikielisessä kaupungissa, joka oli alkuvuonna 2020 resurssisyydestä joutunut tarjoamaan noin puolelle ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen haakeutuvista perheistä paikkaa suomenkielisestä päiväkodista. Menettely oli varhaiskasvatusturvalain vastainen ja se myös syrji ruotsinkielisiä lapsia kielen perusteella (3.12.2020, EOAK/7233/2019).

Oikeusasiamiehen toiminnassa on pitkään jatkuneena haasteena perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa ilmennyt, ettei oppilaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön aina toteudu. Myös sivistysvaliokunta on useissa eri yhteyksissä tuonut esille tarpeen kitkeä pois kaikenlainen koulukiusaaminen ja -väkivalta (mm. SiVL 2/2021, SiVL 18/2021 vp). Oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on myös kiinnitetty erityistä huomiota kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten sivistyksellisten oikeuksien toteutumiseen (ks. esim. EOAK/2449/2021).

Todettakoon myös, että oikeusasiamiehen oppivelvollisuuden laajentamista koskevissa lausunnoissa (viimeksi 3.2.2022, EOAK/8862/2021) on kiinnitetty huomiota niihin lapsiin, jotka eivät saa perusopetuksen oppimäärää suoritettua sille asetetussa ajassa esimerkiksi mielenterveysongelmista johtuen ja katsottu olevan erittäin tärkeää, että näille oppilaille turvataan mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärä heidän etunsa, yksilöllisen tilanteensa ja tuen tarpeensa huomioon ottaen tavalla.

Selonteon tavoin kiinnitän huomiota siihen, että teknologian kehittyessä nopeasti on yhä tärkeämpää varmistaa, että sananvapaus ja yhdenvertaiset osallistumisoikeudet toteutuvat myös digitaalisissa tietoverkoissa ja palveluissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvimmassa asemassa olevien väestöryhmien, mukaan lukien ikääntyneiden henkilöiden osallistumismahdollisuuksien turvaamiseen. Tässäkin yhteydessä korostuu YK:n vammaisyleissopimuksesta johtuva valtion velvollisuus edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti heidän ihmisoikeuksiensa ja perusvapauksiensa toteutuminen.

Ilmastomuutoksella ja luonnon monimuotoisuudella sekä ympäristön pilaantumisella on kytkös useisiin ihmisoikeussopimuksiin sisältyviin ihmisoikeuksiin sekä Suomen perustuslain takaamiin perusoikeuksiin. Selonteossa (s. 67) on pidetty yhä välttämättömämpää panna täytäntöön myös TSS-oikeuksia, jotta luonnon monimuotoisuutta voidaan suojella ja käyttää sekä geenivaroja hyödyntää oikeudenmukaisesti ja kestäväällä tavalla. Sivistysvaliokunnan ja tulevaisuusvaliokunnan tavoitin (SiVm 19/2021, TuVL 4/2021 - VNS 1/201 vp) korostan ekososi-aalisen sivistyksen huomioon ottamista jokaisen koulutusasteen ope-tuksessa. Sivistyksellisten oikeuksien tosiasiallinen toteutuminen ra-kentuu oleellisella tavalla ekosysteemien elinvoimaisuudelle ja yhteis-kunnalliselle osallisuudelle.

7 Perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen digitalisaatiossa ja tiedonvälityksessä

Selonteossa on todettu Suomen lähtökohtana ja tavoitteena olevan, että uutta teknologiaa kehitettäessä ja käyttöön otettaessa perus- ja ihmisoikeuksia kunnioitetaan, oikeusvaltioperiaatetta noudatetaan ja että niiden tukena on tehokas laillisuusvalvonta. Euroopan unionin merkitys digitalisaation oikeudellisessa kansainvälisessä sääntelyssä on merkittävä muun muassa EU:n tietosuojalainsäädännön ansiosta. Tietosuojalainsäädännön suomat yksilön oikeudet toteutuvat vain, jos ihmisillä on tosiasiallisia keinoja päästä, ymmärtää ja hallita dataansa sekä sen käyttöä (s. 76, 82).

Oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on pyritty varmistamaan, et-tä digitalisaatiossa turvataan perusoikeuksien ja hallinnon yleisperi-aatteiden toteutuminen sekä muun muassa palvelujen saavutetta-vuus, tiedonsaanti ja oikeusturva. Erityisesti EU:n oikeudellisen sään-telyn valmistelussa tulisi varmistaa se, ettei tietosuojan ylikorostumi-sen myötä vaaranneta muiden oikeuksien toteutumista. Olen lailli-suusvalvonnassani tietosuoja-asetuksen voimaantulon jälkeen ene-nevässä määrin havainnut, että esimerkiksi sosiaali- ja terveysterve-luiden asianmukainen toteutuminen tai mahdollisuus pitää yhteyttä läheisiinsä voi estyä, kun tietosuoja syrjäyttää - usein virheellisesti - muun sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön soveltamisen.

Selonteossa korostetaan, että mielipiteen- ja sananvapaus on kes-keinen osa perus- ja ihmisoikeuksia sekä demokraattista yhteiskuntaa samoin kuin mediavapauden sekä toimittajien työn turvallisuuden ta-kaaminen (s.77). Edelleen selonteossa tuodaan esille oikeusministe-riön asettama julkisuuslain ajantasaistamista valmisteleva työryhmä (s.79).

Totean, että oikeusasiamiehelle kannellaan usein sananvapauden käytön rajoittamisesta ja sananvapauden rajoista. Myös Yleisradion toiminnasta kannellaan usein. Oikeusasiamiehellä ei kuitenkaan ole toimivaltaa arvioida ohjelmien sisältöä. Olen oikeusasiamiehen vuo-den 2016 toimintakertomuksessa julkaistussa puheenvuorossani <https://www.oikeusasiamies.fi/documents/20184/42383/2016>) tarkas-

tellut oikeusasiamiehen toimintaa sananvapauden turvaamisessa ja sananvapauden rajoja erityisesti virkamiesten ja muiden julkista valtaa käyttävien toiminnassa. Olen myös kiinnittänyt huomiota siihen, että sananvapauden ja monimuotoisen tiedonvälityksen turvaaminen edellyttää riippumattoman ja puolueettoman yleisradiotoiminnan toimintaedellytysten kunnioittamista Euroopan neuvoston suositusten mukaisesti. Totean myös, että oikeusasiamies Petri Jääskeläinen on vastaavasti vuoden 2017 toimintakertomuksen puheenvuorossaan (<https://www.oikeusasiamies.fi/documents/20184/42383/2017-fi/07c82b12-87ac-4c57-971f-e073ff880d3>) tarkastellut julkisuusperiaatteen toteutumiseen liittyviä ongelmakohtia ja muutostarpeita.

8 Valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeustoiminnan seuranta ja kehittäminen

Pidän tärkeinä selonteossa kuvattuja toimia, joilla pyritään vahvistamaan lasten ja nuorten yhteiskunnallista osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia. Perus- ja ihmisoikeuksien kansallisen valvonnan osalta osalta viittaaan sivistysvaliokunnan lausuntoon (SiVL 23/2021 vp - K 8/2021 vp), jossa valiokunta piti oikeusasiamiehen kanslian riittävien resurssien turvaamista erittäin tärkeänä, jotta oikeusasiamiehelle säädetyt tehtävät kyetään hoitamaan jatkossakin laadukkaasti.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Piatta Skottman-Kivelä

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asiahallintajärjestelmässä.